

อะไรคือคดีผู้บริโภค

ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551

ปัจจุบันระบบเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีการนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการมากขึ้น ในขณะที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในเรื่องของคุณภาพสินค้าหรือบริการ ตลอดจนเทคนิคการตลาดของผู้ประกอบธุรกิจทั้งยังขาดอำนาจต่อรองในการเข้าทำสัญญาเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ ทำให้ผู้บริโภคถูกเอารัดเอาเปรียบอยู่เสมอ และเมื่อเกิดข้อพิพาทกระบวนการในการเรียกร้องค่าเสียหายต้องใช้เวลาอันยาวนานและสร้างความยุ่งยากให้แก่ผู้บริโภคที่จะต้องพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงต่างๆ ซึ่งไม่อยู่ในความรู้เห็นของตนเองและต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีสูง

ผู้บริโภคจึงตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบจนบางครั้งนำไปสู่การใช้วิธีการที่รุนแรง และก่อให้เกิดการเผชิญหน้าระหว่างผู้ประกอบธุรกิจกับกลุ่มผู้บริโภคที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมอันส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

ดังนั้นจึงได้จัดทำมีระบบวิธีพิจารณาคดีที่เอื้อต่อการใช้สิทธิเรียกร้องของผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายได้รับการแก้ไขเยียวยาด้วยความรวดเร็ว ประหยัด และมีประสิทธิภาพอันเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

ขณะเดียวกันเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบกิจการคำนึงมาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการให้ดียิ่งขึ้นอันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรอีกทางหนึ่ง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ขึ้นโดยจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2551

คดีผู้บริโภคคือคดีอะไรบ้าง ?

คดีผู้บริโภค : มาตรา 3

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ได้แก่ คดี

1. คดีแพ่งระหว่างผู้บริโภคหรือผู้ที่มีอำนาจฟ้องแทนผู้บริโภคตามมาตรา 19 หรือกฎหมายอื่น กับผู้ประกอบธุรกิจซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ
2. คดีแพ่งตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย
3. คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีตาม (1) หรือ (2)
4. คดีแพ่งที่มีกฎหมายบัญญัติให้ใช้วิธีพิจารณาตามพระราชบัญญัตินี้

ใครคือผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจ ?

ผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจ : มาตรา 3

ผู้บริโภค หมายความว่าผู้บริโภคตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค และให้หมายความรวมถึงผู้เสียหายตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่

1. ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับการบริการจากผู้ประกอบธุรกิจ

ผู้ซื้อหมายความว่ารวมถึง ผู้เช่าซื้อ หรือผู้ได้มาไม่ว่าด้วยประการใดๆ โดยเสียค่าตอบแทนและผลประโยชน์อย่างอื่น

2. ผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ (ไม่รวมถึงการจ้างแรงงานตามกฎหมายแรงงาน)
3. ผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับการบริการจาก ผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้ไม่ได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทน

ผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคตามมาตรา 19 หรือตามกฎหมายอื่น

1. คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

2. สมาคมที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับรองตาม พรบ.คุ้มครองผู้บริโภคฯ มาตรา 40,41

3. มูลนิธิที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับรอง

ผู้ประกอบการธุรกิจ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคและให้หมายความรวมถึงผู้ประกอบการตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่

1. ผู้ขาย
2. ผู้ผลิตเพื่อขาย
3. ผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย
4. ผู้ซื้อเพื่อขายต่อซึ่งสินค้า
5. ผู้ให้บริการ
6. ผู้ประกอบกิจการโฆษณา

คดีที่ผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคเป็นโจทก์

เช่น - คดีที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหรือสมาคมที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับรองเป็นโจทก์ เว้นแต่ข้อพิพาทนั้นไม่มีความเกี่ยวเนื่องกับการบริโภคสินค้าหรือบริการหรือการคุ้มครองดูแลสิทธิของผู้บริโภค

- ฟ้องให้รับผิดชอบตามสัญญาอสังหาริมทรัพย์
- ฟ้องให้รับผิดชอบตามสัญญาหรือสัญญาเช่าซื้อสินค้าต่าง ๆ
- ฟ้องให้รับผิดชอบตามสัญญาให้บริการท่องเที่ยว สัญญาให้บริการด้านการศึกษา หรือสัญญารับจ้างทำของอื่น ๆ
- ฟ้องโรงพยาบาล คลินิก หรือสถานเสริมความงามในเรื่องละเมิดที่เกี่ยวกับการให้บริการสาธารณสุขหรือการเสริมความงาม
- ฟ้องผู้รับประกันภัยเกี่ยวกับสัญญาประกันวินาศภัย ประกันชีวิต หรือประกันสุขภาพ

คดีที่ผู้ประกอบการธุรกิจเป็นโจทก์

เช่น - คดีที่ธนาคารฟ้องลูกหนี้ให้ชำระหนี้ตามสัญญาอัยมค้ำประกัน จำนอง จำนำ บัญชีเดินสะพัด ตัวเงิน ทรัพย์สินหรือการให้บริการอื่น ๆ

- คดีที่ผู้ประกอบการธุรกิจคมนาคมฟ้องให้ชำระหนี้ตามสัญญาให้บริการต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต เคเบิลทีวี เป็นต้น
- คดีที่ผู้ประกอบการธุรกิจสาธารณูปโภคฟ้องให้ชำระหนี้ตามสัญญาให้บริการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น
- คดีที่ฟ้องให้ชำระหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ
- คดีที่ฟ้องให้ชำระหนี้ตามสัญญาบัตรเครดิต สัญญาให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคล หรือสัญญากู้ยืมเงิน
- คดีที่ฟ้องบังคับเจ้าของอาคารชุดหรือบ้านจัดสรรให้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลาง

คดีผู้บริโภคต้องยื่นฟ้องที่ศาลไหน ?

- ผู้ประกอบธุรกิจฟ้องผู้บริโภค (มาตรา 17)

** ยื่นคำฟ้องต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลเท่านั้น

- ผู้บริโภคฟ้องผู้ประกอบธุรกิจ (ตามป.วิ.พ.มาตรา 4, 4 ทวิ)

** ยื่นคำฟ้องเป็นหนังสือหรือวาจาต่อศาลที่

(1) มูลคดีเกิด

(2) จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล

(3) อสังหาริมทรัพย์ตั้งอยู่ในเขตศาล

เอกสารที่ต้องให้ในกรณีที่ผู้บริโภคยื่นฟ้องผู้ประกอบธุรกิจ

ในคดีผู้บริโภคเป็นโจทก์ฟ้องด้วยวาจาหรือฟ้องเป็นหนังสือก็ได้ ในกรณีฟ้องด้วยวาจาเพื่อความสะดวกในการบันทึก รายละเอียดของคำฟ้องควรเตรียมเอกสารมาประกอบคำฟ้อง เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ใบสำคัญ การเปลี่ยนชื่อตัว- ชื่อสกุล หนังสือรับรองบริษัท เอกสารเกี่ยวกับสัญญา ใบเสร็จ หรือเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นต้น

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีผู้บริโภคกรณีผู้บริโภคเป็นโจทก์

ในกรณีที่ผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคเป็นโจทก์ฟ้องผู้ประกอบการได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง แต่ไม่รวมถึงความรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นที่สุด

ในกรณีที่นำคดีมาฟ้องโดยไม่มีเหตุอันสมควร เรียกค่าเสียหายเกินสมควร ประพฤติตนไม่เรียบร้อย ดำเนินกระบวนการพิจารณาอันมีลักษณะเป็นการประวิงคดีหรือไม่จำเป็น หรือมีพฤติการณ์อื่นที่ศาลเห็นสมควรศาลอาจมีคำสั่งให้ชำระค่าฤชาธรรมเนียมที่ได้รับการยกเว้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งมีอำนาจสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ดวงกมล เสี่ยงมพงษ์

หัวหน้าห้อง รุ่น 1

นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต